

Iskaja vsak dan

Tudi ob sedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Narodna znaša

za vse leto 24 kron, pol leta 12 kron, 3 mesece 6 kron. Na naročbe brez doposlane naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovski pisma se ne sprejemajo in rokopolci se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo B. t.

UREDNIŠTVO: Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik in korektor lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna koncerna lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-branilnični račun št. 841.652.

Rusko-japonska vojna.

(Brzojavne vesti.)

Brzojavka generala Kuropatkina.

PETROGRAD 21. (Uradno.) General Kuropatkin je včeraj brzojavil: Pri naši armadi se ni pripetilo nič posebnega. Dne 19. t. m. je bilo opaziti, da je sovražnik oddelek krenil proti prelazu Talin. Dne 20. t. m. popoldne je sovražnik na tem prelazu dvakrat napadel našo peščico, odposlavši 4 stotaje proti našemu oddelku, ki je tam utaborjen, da bi obkolil njegovo levo krilo. Napad je bil vsakokrat odbit.

Naše konjenstvo je pa sovražnika zadržalo, da ni mogel izvršiti svoje naskane.

Japonci prodirajo proti Mukdenu.

TOKIO 21. (Reuterjev biro.) Iz glavnega stana mandžurske armade so danes brzojavili: Osi deli ruske vojske, ki so se dne 13. t. m. povodom reorganiziranja zapeli v boj, so se umaknili iz Pintaitan. Japonska armada prodra po cesti proti Mukdenu.

Pričakuje se bitka pri Mukdenu.

MUKDEN 21. V kratkem se pričakuje bitke. Japonci prodirajo z 8 do 9 divizijami. Visoko žito je povsod že požeto. Ravno pred fronto ruske peščice je reka Hun.

Inšpektor ruskega topništva.

PETROGRAD 21. Car je imenoval za novo ustanovljeno mesto inšpektorja vsega topništva, generalnega majorja à la suite velikega kneza Sergija Mihailoviča.

PORT ARTUR.

Novi napadi na utrdbe.

CIFU 21. (Reuterjev biro.) Japonci so se v zadnjih 19 dneh pripravljali za sedanjí napad na Port Artur, ki se vrši na severni fronti. Japonci hočejo vzeti na vsak način utrdbo Rikvenšan in Erlungšan ter utrdbe, ki se nahajajo med obema. Konec meseca avgusta so napadi trajali v resnici deset dni. Vzlic temu, da so bili Japonci na vsej črti odbiti, so vendar obdržali 4 male utrdbe na severovzhodni strani Port Arturja. Dve sta oddaljeni le 50 korakov od utrdbe Erlungšan. Rusi izstreljajo dan na dan 1000 granat, največ proti ravno omenjenim utrdbam. Kakor poročajo »Novi kraj« napadajo Rusi tu li po noči te utrdbe.

Japonci hvalijo vstrajnost Rusov.

CIFU 21. (Reuterjev biro.) Vsi Japonci, ki so dospeli semkaj iz Daljnega omenjajo z veliko pohvalo hrabrost in vstrajnost Rusov v Port Arturju. Poskus, ki so ga konec avgusta napravili Japonci, da vzamejo z naskokom Port Artur, je stal Japonce en celi polk.

PODLISTEK.

5

Ob smrti postelji.

Slička iz življenja. — Spisal Matija Lovko.

»Ne, ni še pravi čas. Hočem se prepričati poprej koliko je resnice na tem kar ti mi govoriš!

Oba sta zrla pazno na njo. Oblečena ni bila ravno razkošno, vendar pa jako ukusno in zapeljivo. Marsikdo je zrl vanjo omamljen od nje lepote. Zlajeti se jej je približal mlad gospod, postave, blizu njej jednake. Spodnji del telesa zakrival mu je svetlo-rumen trikó, čez pleča mu je visela do tal s-gajoča črna svilena halja in na glavi tičala mu je mala čepica z dolgim sokolovim perjem. Ujladno se ji je priklonil in najbrž prsi za prvi ples, česar pa Rihard in Stanko nista umela radi oddaljenosti.

Vendar pa je bilo temu tako. Orkester je zasviral in Elvira se je spustila z neznanim gospod čem v valček.

Brzojavne vesti.

Deželni zbor istrski.

KOPER 21. Poslanci so došli skoro polnoštevilno. Galerija polna. Predsednik Rzzi. Na levi podpredsednik dr. Stanger, na desni dvorni svetnik Schwarz in namestnik števni svetovalec Fabiani. Dvorni svetnik je predstavil novega deželnega glavarja, izgovoril istemu kratak hvalospjev z željo, da bi zbornica vapošno delovala; in obljubil je po moč vlade. (Klici med Italijani: Kakor navadno!) Isto, kar je rekel italijanski, je dvorni svetovalec ponovil slovenski. Čim je začel govoriti slovenski, čulo se je ropot na klopih večine in to je bil znak za galerijo, da mora tudi ona ropotati, kar je tudi v resnici storila v jako obilni meri, tako, da je gosp. dvorni svetnik nekako pobledel, ker menda ni vajen takih prizorov. Nu, vendar je mogel dovršiti svoj govor. Na to je novi deželni glavar prečital svoj govor kakor nekak program, večinoma gospodarskega značaja. Ko je Rzzi dovršil, oglašil se je za besedo posl. Spiničič, da stavi do predsednika interpelacijo, s katero je označil postopanje bivših deželnih glavarjev ozirom na rabo jezika; a potem je došel na Rizzija, o katerem je rekel, da ga je c. kr. avstrijska vlada predložila v imenovanje menda radi tega, ker je kakor načelnik največje istrske občine, v kateri je tudi mnogo Hrvatov in drugih Slovanov, povsem preziral hrvatski jezik. Kakor deželni glavar znamo doselej, da je poslal na občine okrožnico samo v ital. jeziku, da je poslanecem poslal dnevni red tudi samo v italijanskem jeziku, in da je danes na svečanem činu govoril samo italijanski. S tem je prezal jezik velike večine prebivalstva v deželi, ljudstvo smo in njega zastopnike. Govornik ne ožita njemu, ne toži se vladi, ampak iziđe to javno pred izobraženim svetom, da se bo videlo, kako se še danes postopa z narodom, toli zaslužnim za civilizacijo Evrope. Protestuje proti imenovanju takega moža za predsednika oziroma dež. glavarja.

Tekom govora so najprej ropotali poslanci večine in potem večinoma izišli iz dvorane, a galerija je tako rjovel, da jo je predsednik dvakrat posvaril. Ker pa je bilo to zastoj, jo je dal izprazniti. Ko je bila galerija izpražajena, je mogel šle Spiničič dovršiti svoj govor.

Posl. Bennati je kričal vmes, da Spiničič nima pravice govoriti, a ta mu je odgovoril s pravilnikom v roki, da ima pravico govoriti in staviti interpelacijo na predsednika. In sicer na podlagi § 20 deželnozbornskega pravilnika.

Predsednik se na to interpelacijo ni ozrl ter je tako že v prvi seji kršil jasna določila pravilnika.

Rihard je opazoval Stanko, a ta plesal. Tresel se je po vsem životu in srca mu je močno utripalo. Njegove prsi so se prizdigovale kakor v zadnjih zdihih življenja. Po ločitvi je bil sedaj v drugič blizu nje. Rihard ga ni več ogovarjal; slutil je, da se mu zgoditi nekaj za Stanko zelo ne ljubelega. Plesalci so se ustavili. Večina njih, maskirani in nemaskirani, so poseli. Stanko je bil odločen, da se jej predstavi, predno da zasmenje orkester za drugi ples. Bil je skrajno razburjen in nestrpen je čakal prave trenutka. Po kratkem odmoru so počeli godei z nova ubirati svoje strune. K Elviri je pristopil neki drugi gospodič; že na vseh njegovih vnajostih je bilo videti, da je to pravi lovec na ženske. To je Stanko razburilo, da je hlastno vstal in prikočil k njej. Hitro se jej je predstavil kakor višji uradnik, a ime in priimek je zamolčal. Zaprosil jo je za ples. Brzih pogledov ga je premetrila od nog do glave in potem privolila. To je bilo njemu dovolj. Orkester je počel udarjati veselo poskočnico. Stanko se je zavrtel... po dveh letih prvič, in to zopet s Elviro. Viharoma sta plesala sreli množice in odpravila pare v stran.

Predsednik je priročil razne spise došle zbornici. Vršila se je volitev 2 tajnikov in 6 revizorjev, o čemer je večina povsem prezrla člene manjšine. V popoldanski seji so se volili odseki: 1 sedmih členov in 3 po pet členov. V prvi sta bila izvoljena z manjšine 2 člena, v ostale tri po eden.

Goriški deželni zbor.

GORICA 21. Po svečani maši, ki jo je v stolni cerkvi služil prost in deželni poslanec dr. Faidutti se je ob 11. uri vršilo odprtje goriškega deželnega zbora. Deželni glavar dr. Pajer je pozdravil vladnega zastopnika dvornega svetnika grofa Attamsa in deželne odbornike ter je omenil delavnost deželnega odbora v zadnjih dneh letih in več važnih predlogov za deželni zbor, med temi predlogi glede novega občinskega reda, gradnje nove deželne hiše in vojaške bolnišnice.

Vladni zastopnik je pozdravil poslance ter izrazil nado, da bodo delali z združenimi močmi ter jim je od svoje strani zagotovil vsestransko pomoč. Nato je bila otvorilna seja zaključena. — Druga seja se je vršila danes popoldne ob 5. uri.

GORICA 21. Na današnji večerni seji sta bile overovljeni volitvi posl. dra. Eggerja in Falconerja. Računski sklepi dežele za 1901. in 1902. ter deželni proračun za 1904. so bili izročeni finančnemu odseku. Zakonski načrt glede olahčanja v poslu malih zemljiško knjižnih stvari je bil vsprejet. Nadalje je bila vsprejeta resolucija na vlado, naj ista predloži v državnem zboru zakon o prisilnem zavarovanju proti požaru in drugim nezgodam ter zakon glede uvedbe dvoletne vojaške službe in drugih olahčanj pri vojaški službi v prilog kmetijstvu in malemu obrtu.

Pri razpravi novega pravilnika za kmetijsko šolo v Gorici je posl. dr. Tuma silno napadel postopanje kmetijske družbe in nje predsednika ter je povdarjal, da so bili slovenski člani družbe prevarjeni.

Deželni glavar je pozval dra. Tuma na red. Konečno se je izvršila volitev in konstituiranje odsekov.

Deželnozbornske volitve za IV. kurijo na Štajerskem.

CELJE 21. Na včerajšnji deželnozbornski volitvi za IV. kurijo je bil izvoljen slovenski kandidat Roš z 10.286 glasovi, socialist Mlakar je dobil 2195, razbitih je bilo 51 glasov.

GRADEC 21. Na včerajšnji deželnozbornski volitvi za graško okolico je bil izvoljen kandidat krščanske ljudske stranke Fran Huber s 9393 od 18.703 oddanih glasov.

FELDBACH 21. Na včerajšnji deželnozbornski volitvi je bilo oddanih 21.536

Ko sta tako hitela po dvorani na krikih skordovih hane poskočnice, jo je vprašal Rihard hkratu: »Koliko časa ste že v našem mestu gospica?« — Ona je osupnila sbog takega vprašanja. Kdo je neki ta človek, ki ve, da ona ni domačinka tu? Tako prehvapljena je bila, da si ni upala govoriti neresnice. — Priznala je, da je le par tednov tu.

»Potem vam morem le čestitati, da ste vi v tako kratkem času znali pridobiti toliko navdušenih občudovalcev!« V zadregi je ona s-xrila obraz na njegovi rami... Plesala sta dalje s tako vnemo, da sta vlekla na-se občo pozornost. Kakor da jej je pravila slutaja, da jej ta človek ni tuj...!

Orkester je prenehal. Podal jej je denarico, ki mu jo je ona strastno stisnila. Bilo mu je kakor da se ta roka dotika njegovega srca. Hotel se je odstraniti, a ona ga je zaprosila, naj prisede k njej. Ugodil je njeni želji. Rihard pa ju je opazoval od daleč ter je menal z rokama v zadovoljstvu. Dolgo je čakal, a Stanko se ni povrnil. Slednjič ni mogel več premagovati svoje radovednosti. Pristopil je k njima, se poklonil kakor se spodbil in rekel Stanku:

veljavnih glasov. Izvoljen je bil Štecker, kandidat krščanske ljudske stranke z 17094 glasovi.

DUNAJ 21. Na včerajšnji deželnozbornski volitvi v novi ustrojeni IV. kuriji na Štajerskem so bili izvoljeni: 1 socialni demokrat (mesto Gradee), 2 klerikalec, 1 krščanski socialist, 1 slovenski naprednjak in 1 slovenski klerikalec. V dveh okrajih so potrebne ožje volitve.

Novi tajni svetniki.

DUNAJ 21. Glasom neke lokalne vesti, so bili člani gospodске zbornice knez Zdenko Lobkovic, knez Karol Schwarzenberg in graf Evgen Waldstein imenovani tajnimi svetniki.

Brezlični brzojav.

PARIZ 21. Prva uradna postaja za brezlični brzojav se v kratkem postavi na otoku Quessant. Postaja bo občevela s parniki na 200 kilometrov daleč.

Štrajk v Italiji končan.

RIM 21. Danes zjutraj so šli delavci v Milano, Turinu, Genovi, Florenci, Boloji in Napolju zopet za delo.

Pogreb kneza Herberta Bismarcka.

FRIEDRICHSDRUF 21. Danes popoldne se je vršil v tukajšnjem mavzoleju pogreb kneza Herberta Bismarcka. Pogrebne svečanosti so se udeležili general Hahnke kakor zastopnik cesarja, potem državni kancelar Bülow, državni tajnik Riechthofen, več državnih poslancev in častnikov ter razne deputacije.

„Triester Zeitung“ o irredenti.

II.

Ista »Triester Zeitung« toraj, ki je nekaj pisala le o »budenstreich« in »bubenstüeke«, in ki je imela le za meh za vse one, ki so resneje sodili o pojavih irredente: ista »Triester Zeitung« se je spustila sedaj v oster polemičen članek proti senatorju Villariju, ker je hotel z ene strani potajiti irredento v Italiji, z druge pa kazati irredento v avstrijskih pokrajinah v čim milejši luči in le kakor nekakov protest proti krivičnosti avstrijskega vladnega sistema nasproti državljanom italijanske narodnosti.

V podkrepljenje svoje polemike proti Villariju omenja »Triester Zeitung« dogodka v Vidmu v letu 1903. in pripoveduje, kako so se tam opetovano vršile demonstracije protia-vstrijskega značaja. Omenja, kako so ob teh prilikah povešali zastavo Trsta pred kraljem Italije in kako so pozdravljali na balkonu prikazavčega se italijanskega kralja z vesikli »Viva il re di Trieste!« — »Živel kralj Trsta!« In na vseh teh demonstracijah so sodelovali prefekt, viceprefekt in zastopniki garnizije. Na kongresu

»Jaz odidem domov, gospod...«

Hotel je še pridodati tudi ime, a v pravem hipu se je domislil, kaj se vrši. Stanko pa ga je zaupno pogledal in mu velel, naj počeka še nekoliko, da pojdeti skupno, na kar je Rihard zadovoljno prikimal.

Orkester je počel svirati vnovič. A Elvira ni nihče več nadlegoval. Hotela je plesati le žnjim, dokler ne odzveni zadnji akord orkestra. Plesala sta in plesala. Elviri pa so uhajale misli in čustva v nekdanje sladke čase.

Slednjič pa je došel tisti psihološki trenotek, katerega je opazujoči Rihard pričakoval z gotovostjo, trenotek, ko je Stanku pošla moč samozatajevanja, trenotek, ko se jej je... odkril. Hlastno je potegnil krinko z obraza in vskrknil brez vsacega obzira na množico navzočih:

»Elvira! Nekdaj si bila moja, a danes si tu...!«

Za hip je obstala kakor oksmenela; ali že naslednji hip se je zavedla, v kaki mučni situaciji se nahaja. In zbežala je iz dvorane kakor nežna srna, ki jo je ranila puška brezobzirnega loveca. (Pride še.)

društva »Dante Alighieri« je leta 1903. imel celo državni podtajnik v ministerstvu za javni pouk irredentistični govor, a ob tej priliki so bile v dvorani postavljene izvezne zastave, zavite v žalovalne zanke. A ob častni mizi je sedel šef irredentistične agitacije, Ricciotti Garibaldi, ki je objavljaj, da bodo skoro slavili odrešenje krvnih bratov okraj meje.

Dalje konstatuje »Triester Zeitung«, da je povodom javnih spravodov po raznih mestih Italije v navadi, da nosijo — zavite v žrnino — zstave Trsta, Trentina, Gorice, Istre in Dalmacije. Z druge strani pa se sežigajo avstrijske zastave na javnih trgih. Pred avstro-ogrskim poslanstvom v Rimu je šest redarjev neprestano v službi. Po vsej Italiji je razpredena organizacija društev z očitno in izrazito irredentistično tendencijo. Tu podaja nemški list celo statistiko o irredentističnih društvih po vsej Italiji ter navaja imena in kraje. Posebno pa naglašja »Confederazione popolare pro Italia irredenta« s sedežem v Milanu in z Garibaldiem na čelu. Ta Confederazione emitira znane Garibaldinske bone, katerih so importirali v Trst na tisoče.

Sedaj pa čitamo nekaj nečuvnega in skoro ne moremo verjeti svojim očem! — »Triester Zeitung«, ki je nekaj pisala le o »bubenstuske« in se rogala pesimistom, se roga sedaj — optimistom, ki se smehljajo govornom, kakoršaji so Garibaldijevi. Ali ti optimisti so morali — pravi — letos ocpniti po najdbi bomb v »Società Ginnastica«. Danes je znano, da so akcijskemu komiteju, ki je imel izvesti atentat z bombami, pripadali znani irredentisti iz Milana, Benetok in Vidma. Bombe so prišle iz Milana, a mnogokateri, ki se radi teh bomb ni čutil več varnega na avstrijskih tleh, je bežal v Italijo. Znano je tudi, da so videmski in milanski irredentisti, ki sestavljajo tiste irredentistiške proklamacije, ki se vsako leto utihotapljuje v Avstrijo povodom rojstnega dne cesarjevega.

Villari pa se dela, kakor da nič ne ve o teh notoričnih dejstvih in dogodkih in trdi, da po Italiji ni irredente!

»Triester Zeitung« se odločno postavlja po robu trditvi Villarija, češ, da so Italijani povsodi žrtve, ker so povsodi v manjšini. Voditelji naših Italijanov bi se lepo zahvalili, ako bi kdo hotel trditi, da so Italijani v Trstu in Trentinu v manjšini. Sicer pa tudi tam, kjer so res v manjšini, niso Italijani — povdarjamo, da tako piše »Triester Zeitung« — n i k a k o r pritisnjeni ob steno! Kakor na primer — v Istri. Mari deželni zbor istrski ne razpravlja italijanski?! Mari ne ureduje italijanski tudi deželni odbor istrski?! Ali ni to avtonomija, ne glede na mnoge italijanske občine. (Točnejše bi bilo, ako bi bil rekel nemški list: občine z italijansko upravo. Op. ured. »Edinosti«).

Dalje navaja »Triester Zeitung« proti Villariju, da so v Trstu te-le javne šole z italijanskim učnim jezikom: trgovinska in navtična akademija, visoka trgovinska šola, viši gimnazij, viša realka, državna obrtna šola, deklški licej s pravicami učiteljskega, 16 ljudskih šol in 7 otroških vrteev. Pa tudi dejstvo, da nad polovico otrok, ki iz lastne volje obiskujejo državne srednje in ljudske šole, pripadajo italijanski narodnosti, ne more opravičevati irredentizma. Če pa temu nasproti stoji dejstvo, da je v Trstu nad 8000 italijanskih otrok, ki rastejo brez šolskega pouka, potem bo v njihovem interesu želel vsaki resnični prijatelj Italijanov, da bi se popravilo, kar je zamujenega v tem pogledu. To bo bolj služilo v ojačenje in ohranjanje narodnosti Italijanov, nego pa vseučilišče, ki bi ne bilo drugega, nego ognjišče neprestanih irredentističnih agitacij.

»Triester Zeitung« zaključuje: »Kajti v to ne more verovati niti g. Villari sam, da bi irredentistično gibanje med našimi Italijani ponehalo, čim bi se njihove želje izpolnile preko mere pravice in pravičnosti nasproti drugim narodnostim v monarhiji. Vaakdo pozna resničnost reka »L'appetit vient en mangeant«. Mi trdimo smelo, da sta ravno bližnja Italije in pa poznavanje gospodarskih razmer — ki so pač najbolje ilustrirane po tisočih Italijanov iz kraljevstva, ki so si in si tu ustanovljajo ekzistenco — že sama v najbolje varstvo, da irredentistiška drevesa pri nas ne bodo rastle do nebesa.

Rusko-japonska vojna.

Trst, 21. septembra 1904.

Tudi danes ni poročil o kakih važnih dogodkih na bojišču v Mandžuriji. Pač pa nam iz Mukdena in Tienčina napovedujejo,

da smo na predvečer velike bitke. Te vesti kaže vsprejeti z veliko rezervo. Prvič, ni nič povedano, kdo brzojavlja iz Mukdena; Tjenčin pa je jako sumljiv vir. Ta poslednji vir pa je tudi sam s seboj v protislovju. Od ene strani zatrja, da smo na predvečer velike bitke pri Mukdenu, potem pa pravi, da Rusi vnaprejmejo bitko še le pri Tienlingu.

Sedaj še le so začeli Japonci priobčevati neke izkaze, kaj vse so zaplenili povodom bojev pri Liaojangu. Menda niti ne treba človeku, da je sam vojak in da vendar umeje, kako neizogibno je v vsaki večji bitki, da se na obeh straneh vozovi demontirajo in kake zaloge pokvarjajo, tako, da se vojski niti ne izplača, da bi jih vlačila dalje seboj. Ker bi jej bilo to le v veliko nepriliko. Gotovo je in mi verujemo radi, da so tudi Rusi po bojih pri Liaojangu ostavili na bojišču kaj tacega nerabnega materijala. Ali isto tako gotovo je, da so imeli tudi Japonci toliko ali pa še več tacega pokvarjenega materijala. Zato pa je smešno, ako hočejo japonofilski viri dokazovati sedaj vspeh Japoncev pri Liaojangu s tem, da so dobili v roke par demontirah vozov in pa morda par stotin kakih škatelj s konservami, ali kaj pokvarjenega riže. Kako izborno so izveli Rusi svoje umaknenje, o tem govori najbolje fakt, da Japonci sami poročajo, da so zajeli celih 13 Rusov!!

Najsmehljivi so pa japonofili, ko priobčujejo neka bedasta poročila iz glasovitega Čifu, kako da so ruski častniki, došli tjakaj iz Port Arturja, to in ono pripovedovali o — nehumannem postopanju ruske vojske celo nasproti japonskim ambulancam. Kje — vprašamo vas — najdete častnika, ki bi hotel kski žemi od kakega korespondenta nečestno govoriti o vojski, v kateri služi?! Najmanjše je pričakovati kaj tacega od ruskih častnikov. Stvar je jednostavno ta: ker se ta novinarska slepota boje, da jim svet ne bo več verjel, pa pokladajo svoje laži v usta ruskih oficirjev. Nu, mi menimo, da je mahinacija dovolj prozorna in da more najti vernikov le med bedaki, ki niso navajeni — misliti.

Kraj bodoče odločilne bitke.

Glasom poročila, ki ga je »Barl. Tageblatt« prejel iz Petrograda, vlada baje v ruskem glavnem štabu mnenje, da se bo vršila odločilna bitka pri Tienlingu. Ondotne pozicije, so že od meseca julija utrjene. Med Mukdenom in Tienlingom stoje znatne ruske čete. Ob svojem umikanju so Rusi razrušili železniški most preko reke Taitiho.

Japonska vlada potajuje izgube v vojni.

Dopisnik »Daily Express« poroča, da japonska vlada ne objavlja izgub vojakov v vojni, kakor ni tudi objavila, da je polk »Kanazava« izgubil pred Port Arturjem vse svoje častnike. Vlada noče prebivalstva bogati in ostračiti.

O položaju v Avstriji.

Minole nedelje je govoril na shodu volilcev v Chatebofu načelnik mladočeskega državnozbornskega kluba dr. Pacák. Iz njegovih izvsnanj posnemljemo, da glavni cilj vladi je sedaj ta, da reši negotbo z Ogrsko, da parlament vnapreje pogodbje z nekaterimi inozemskimi državami in da napravi — parlament sposobnim za delo. Dne sedaj so se vsi poskusi za rešenje negotbje razbili ob upornosti Nemcev, ki so razbili ustavo in parlament. Potem se je dogodil največji politični greh, ko so se odločili krogi ustrašili nemškega upora. To je ustvarilo sedajno situacijo, ki vlahi državo bolj in bolj v blato. Čahi pa niso smeli dopustiti, da bi nemška obstrukcija postala tiranom in smodržcem v državi. Zato so bili prisiljeni v obstrukcije. Odločilni krogi pa se še vedno boje Nemcev in ne store ničesar za zboljšanje situacije. Dr. Koerber priznava, da je bila to velika pogreška, katere ni smeti več ponoviti. Zato da ne sme obstrukcija zmagati v drugič. To pase pravi: najprej so napravili pogreško, sedaj pa je — ne smejo popraviti. To je circulus vitiosus, iz katerega ni tako težko priti. Pot, ki vodi iz njega, je: popolna pravičnost do vseh narodov države. Te poti pa nočejo nastopiti odločilni krogi, ker se boje nemškega odpora. Dr. Pacák se vprašuje: je-li to še država, je-li to še eksekutiva, ki navaja take rasloge in ki iz strahu pred Nemci ne more izpolnjevati niti svojih dolžnosti, ki jih jej nalaga zakon?!

Druga pot iz zmešnjave bi bilo p mirjenje med Čahi in Nemci! Ali kdo mora verovati v to ob sedanjem nemškem farorju? Dr. Pacák je uverjen, da ob sedanjem po

slovníku ni možno zlomiti odpora Čehov! V spremembo poslovnika pa Nemci nočejo privoliti, ker si hočejo ohraniti odprto pot za vse slušaje. A tudi dr. Koerber noče štiti o taki spremembi, ker bi potem prišlo v državnem zboru do večine, ob kateri gospod Koerber ne bi mogel več ostati na svojem mestu. Dr. Pacák pa ne meni s tem večino desnice ali levice, ker je uverjen, da bi ob sedanjih razmerah taka večina ne preživela niti pol leta. Prišlo bi do nekega mixtum compositum, ob katerem bi kuratela dr. Koerberja postala nepotrebna. Mi se spominjamo — je rekel dr. Pacák — da so bili Jugoslovani naši najzvestejši soboriteljji v boju proti vladi in da so nas tudi Italijani — četudi le deloma — podpirali. Počakati moramo sedaj, kako bodo najnovejša dejanja vlade in Jugoslovancov delovala na Jugoslovane in Italijane!

(Zvrstetok pride.)

Kronanje v Belemgradu.

V torek popoldne po 4. uri so se zbrali v stolni cerkvi državni dostojanstveniki, poslanci, generali, častniški zbor, odposlanstva, uradniki, meščanske korporacije ter drugi povabljeni gostje. Ob 5. in pol uri se je začel pomikati sprevod s kraljevskimi znamenji iz kraljeve palače ter je došel ob 6. uri pred stolnico, kjer je čakal mitropolit z vsem svečenstvom. Metropolit je prejel na to krono, vladika iz Šabca državno jabolko, vladika iz Niša, vladike iz Ziča in Zajčara pa kraljev plašč ter so jih nesli na določen prostor pred oltar, na kar je bil izvršen blagoslov kraljevskih znamenj. Po dovršenem blagoslovu so bili krona, jabolko in žezlo položeni na desni, kraljev plašč pa na levi strani glavnih vrat ikonostasa, ob strani se je postavila častna straža. Prisotni so na to zapustili cerkev ter so se podali v slovesnem sprevodu s kraljevo zastavo v palačo.

Včeraj, 21. t. m., na pravoslavni praznik Rojstva Marijinega, je na vse zgodaj 21 strelov iz topov naznanjalo slovesnost kronanja. Na to so godbe hodile po ulicah, kjer je mrgolelo občinstva.

Dež, ki je trajal nekoliko dni, je včeraj ponehal. Po noči je bilo po vseh beligradskih ulicah izredno živahno življenje.

Kronanje v stolni cerkvi se je izvršilo točno po programu v najlepšem redu.

Po dovršeni svečanosti kronanja se je kralj Peter vrnil iz stolne cerkve v kraljevo palačo, povsod navdušeno pozdravljen. Na to so se vršili sprejemi diplomatskega zbora. Avstro-ogrski odposlanec dr. Dumba je kralju čestital v imenu specijelnega odposlanstva, turški odposlanec Fehi paša pa v imenu ostalega diplomatskega zbora. Nato je sledila prisega zvestobe. V veliki dvorani kraljeve palače so se razvrstili klicarji s kraljevo zastavo in kraljevim grbom, tako tudi nosilci kraljevih insignij ter vsi cerkveni in državni dostojanstveniki, častniški zbor, korporacije, deputacije, društva itd.

Na to so došli dostojanstveniki in deputacije defilirali pred kraljem. Po izvršeni prisegi zvestobe je kralj odkril kraljevske insignije tar jih oddal zato določenim osebam da so jih shranili.

Kralj, katerega so spremljali člani kraljeve hše, je stopil na prestol, se oblekel s kraljevskim škjarlatom, si je stavil na glavo krono ter vzel žezlo in državno jabolko. Najprvi so bili vsprejeti duhovščina in člani Skupščine, v čije imenu je predsednik Skupščine kralja nagovoril.

Madjari o kronanju kralja Petra.

Budimpeštanski listi pišejo zelo hladno, ako ne porogljivo o kronanju srbskega kralja Petra.

»Magyarország«, govoreči o kronanju srbskega kralja, naglašja, da nova era v Srbiji zahteva rusko prijateljstvo in radi tega da postajajo odločaji Srbije do Avstro-Ogrske hladni. List opaza, da se Jugoslovanci približujejo Belemgradu. Kake posledice da bo imelo kronanje na balkanskem polotoku — pravi list — ni znano, toda bodočnost razjasi to čim prej.

»Poraz« Rusije da je sicer nekoliko razorožil prizadevanja Jugoslovancov; toda, kakor se vidi, jih ni zmil. To je razvidno iz tega, da se južni Slovani v velikem številu udeležujejo sedanjih svečanosti v Belemgradu.

Za glagolice.

Iz Zagreba javljajo, da se je te dni vršila letna dekanijska konferenca okraja Jaska. Na konferenci je bilo soglasno zaklju-

čno, da predlože zagrebškemu nadškofu dru. Posiloviciu spomenica, v kateri ga zaprosijo, naj bi pri sv. Stolici izposloval, da se glagolice, ki je svoji toliko stoletij zakonito obstajala v zagrebški škofiji, zopet povrne hrvatskemu narodu.

V ponedeljek se je pa vršila dekanijska konferenca okraja prvostolne cerkve zagrebske, v kateri so tudi sklenili, da predlože nadškofu prošnjo, naj bi se skupno s hrvatskim episkopatom zavzel pri sv. Stolici, da se stara pravica glagolice zopet vrne hrvatskemu narodu.

Po našem mnenju so gospodje zborovalci pozabili na — Dunaj! Najprvo naj tozadevno prošnjo glede uvedanja glagolice odpošljejo na Dunaj. Ako tam porečejo dá, potem tudi v Rimu ne porečejo n. e. Sicer je vsak trud in vse prizadevanje udarec — v vojo!

Avstroogrsko-italijanska pogodba.

Dunajski »N. W. Tagblatt« poroča, da je trgovinska pogodba med Avstroogrsko in Italijo definitivno sklenjena. Provizorična pogodba se razdeli v dve dobi: prva traja od 1. oktobra t. l. do 1. januarja 1905., druga pa celo bodoče leto. V prvi dobi bo zamogla Italija uvoziti v Avstrijo 450.000 hektolitrov belega vina, po carini 15 K 30 stot. v zlatu na hektoliter. Koncem leta 1904. preneha vsaka ugodnost z ozirom na italijanska vina. Provizorična pogodba traja do svršetka leta 1905. Določbe te pogodbe so identične z onimi definitivne pogodbe, ki stopi v moč 1. januarjem 1906. ter traja do konca l. 1915.

Drobne politične vesti.

V Gradcu je bil v torek izvoljen deželni poslanecem v IV. kuriji socijalni demokrat Resel z znatno večino. Vseh volilcev je bilo 34.700. Resel je dobil 8769, klerikalni kandidat Neuteufel 2904 in kandidat Nemcev, Jenko, 2754 glasov.

Demonstracija ameriškega brodovja. Berolinski »Wolff«v biro« poroča iz Kartagene (Kolumbija, južna Amerika), da je priredilo te dni ameriško brodovje v ondotni luki demonstracijo, ker je bil dne 4. julija t. l. onesnažen grb ameriškega konzulata. Kolumbijsko ministerstvo je pripravljeno dati zadoščjenje.

Domače vesti.

Naše čestitke čitateljem »Piccola«. Včerajšnji »Piccolo« donša brzojavko iz Londona, ki pravi, da »kompetentni« krogi v Petrogradu jako grajajo Kuropatkina, ker je predikčl načrt, ki je neizvedljiv. »Po zavzetju Fengvangčenga« — pravi brzojavka dalje — so se Rusi jako bali, da hočejo Japonci oblegati Vladivostok. General Linevič da je bil hotel prirediti resno diverzijo proti Koreji in je zahteval ojačenj v Vladivostok. Ako bi bila Tjeling in Ljaojang ostala v rokah Japoncev, bi bili ti poslednji mogli groziti Harbinu in zveza Kuropatkina v Evropo in Vladivostokom bi bila pretrgana. Tako pa ne pride pred pomladjo do obleganja Vladivostoka in tako je izid bitke pri Liaojangu, ki je imela Kuropatkino vojsko obsediti v impotenco, smatrati kakor ruski vspeh.

Kdor nam raztolmači to kolobocijo, bi zaslužil zlato medaljo. Prošimo! »Kompetentni krogi« v Petrogradu grajajo Kuropatkina, ker je dosegel, da do obleganja Vladivostoka more priti še le na spomlad in ker bitka pri Liaojangu pomenja — ruski vspeh!!

Ali če je »Piccolo« v tej brzojavki razkril vso svojo konfuznost, pa je neki drugi brzojavki — istotako v včerajšnjem izdanju — pokazal vso svojo fenomenalno nevednost. Pripoveduje namreč, da je v bitki pri Liaojangu padlo Japoncem v roke »16000 n ei di cocco«. Da bomo umeli, kakovo bedeščočje je napisal tu »Piccolo«, bodi povedano, da »koku« je japonska utežna mera in je brzojavko umeti tako, da so Japonci uplenili toliko in toliko »koku« riža, sladkorja itl!! Iz utežne mere »koku« je »Piccolo« napravil — sed, znan po i imenom »kokov orek«! — Kakor mora vzbuditi homeričen smeh za trdilo, da Rusi vozijo sboj kokosove oreh, tako je občudovati Japonce, da imajo v takih resnih časih toliko časa, da štejejo orehe in da vedo, da jih je bilo ravno šestnajst tisoč.

Nam ne preostaja drugega, nego da čestitamo čitateljem »Piccola« na takem glasilu in pa na njihovi lastni pravični — lahkov-

Inteligenten mladenič

24 let star iščem kakoršno koli službo, bodisi kot pomožni pisar, raznašalec ali kaj sličnega. Vešč sem slovenskine in nemščine v besedi in pisavi, laščine v besedi. Vstopim takoj za vsako plačilo. — Naslov: (pisмено) Rojan 293. L. M. Peregrin.

V novi prodajalnici jestvin in kolonijal
Petra Peternel v ulici Giulia št. 76
(prej Stanko Godina)

je v dobiti vsakovrstne jestvine kakor: kavo, riž, testenine (napeljske), sladkor, turščo in belo moko, naravno maslo, sveče, milo, jedilno olje I. vrste po 36 kvč.

Blago vedno sveže.

Učiteljica glasbe

z državnim izpitom preskušeni na Dunaju, podučuje glasovir. Naslov pove up. „Edin.“

Išče se takoj podmagaciner, Slovence, vešč spedijskih poslov in ki zna italijanski jezik. Naslov pove uprava „Edinosti“.

V „Narodnem domu“

se odda v najem krasno stanovanje, obstoječe iz 5 sob, kuhinje, kopalne sobe in eno za služkinjo in shrambo za jedila. Natančneje pojasnila daja uprava lista „Edinosti“.

Prodajalnica jestvin in kolonijal, napoljskih in tuzemskih testenin, olja, kisa in mila

Ivan Počkaj v Trstu

ul. Petronio 2, vogal ul. Settefontane.
Zaloga moke, žita, otrobov na izbero.

Zaloga pohištva

išče 18–20-letnega mladeniča za praktikanta, zmožnega slovenskega in italijanskega jezika. Ponudbe je pošiljati na naslov: Zaloga pohištva Trst, ulica dei Rettori 1.

Gospodarsko društvo v Škednju

je nadomestilo gostilničarja z osebo **Ivana Paolina**, kateri prevzame vodstvo 24. tek. m. Priporočamo tedaj svojo **društveno gostilno** za obilen obisk. — Toči se domače črno in belo vino novo in staro. **Vedno dobro preskrbljena kuhinja.**

Virgilij Bajt

sodar v Trstu, Rojan (ul. dei Moreri 106)
prodaja nove in stare sode od 25 do 750 litrov.

JOSIP TALAMINI

Trst — ul. della Pietà 13 (dvorišče) — Trst.
Zaloga istrskega in dalmatinskega vina marsale, vermutha ter najfinjšega rofoška v hoteljskih.
Dostavljanje na dom.

IZVRŠEN OKUS KAVE DOSEŽE SE PRIMEŠANJEM
Vydrove žitne kave
POKUSITE SI! — Vzorek dragovajno.
Polna 6 kg posilka 4 K. 50 h franco.
„DOMACI PRIJATELJ“
vsam odjemcem zastoj sočlan masevnik.
Vydrove žitna kava Praga-VII.

SODE stare in nove ima na prodaj **Fran Buda u** sodar v Trstu, ul. Paduina 21 (pri tleh)

Bruschina & Krovath
Trst — Riva Grumula 6 — Trst.

Zaloga vinskega kisa in različnih specialnih kisov.

Fonkur: 6 te cene.

Anton Skerl

mehanik
Piazza delle Legna 10. (hiša Caccia).
Gramofoni, fonografi, plošče in cilindri za godbo v velikem izboru.
Internacionalna godba in petje
Vse po cenah, da se ni bati konkurence.
Specijaliteta:
Priprave za točenje piva.
NB. V olajšanje nakupovanja se prodajajo v prihodnosti tudi na mesečne obroke.

Otvorilo se je velikansko skladišče

ALL'UNIVERSO

Trg Carlo Goldoni 1.

Bogat izbor raznovrstnih površnih suknj (paletot, ulster) in obleke za moške, dečke in otroke.

Veliki dohodi blaga iz tu in inozemskih tovarn. — Naročbe po meri hitro in točno.
Govori se slovenski. Najugodnejše cene.

Nova trgovina z železjem

FRAN BALLIS

TRST — ulica Barriera vecchia št. 27 — TRST

Bogat izbor kmetijskega orodja, kuhinjske posode, brusnih kamnov itd. itd.

Se priporoča cenjenemu občinstvu v mestu, okolici in na deželi.

Združeno avstrijsko parobrodno delničarsko društvo
TRST. (Avstro-Amerikanska proga). TRST.

Nova redna, hitra in direktna služba za blago in potnike

mej Trstom in Novim Jorkom.

Hitri in elegantni novi brzoparobrod

GERTY

6500 ton. odpluje dne 8. oktobra v Novi Jork.

Potnina znaša III. razred K 180.—, II. razred K 250.—, I. razred K 300.—.

Potrežba in hrana (vsak dan svež kruh in meso) dobro vino, zdravniška služba. Parniki so električno razsvetljeni in ventilirani. Potniki III. razreda imajo popolno svobodo na krovu.

Za pojasnila se je obrniti na društvo v Trstu, ulica Molin piccolo št. 2

V tej vročini!!

ni tako lahko ugasiti si žejo. Mej t m ko pvo in vino ša bolj ugreje, zadostuje ena česli

LUISANE

da se ohladite. Z ozrom na nje čudovito dober okus in ker je vrlo dobra za ugasiti žjo, se bode v čbša razširila.

Glavni zastop za Trst in Primorsko ima tvrdka
Tržaška pekarna za kavo R. Zscherer & Comp.
v Trstu, ulica Romagna št. 22.

Trgovcem z jestvinami

v Kozini in okolici priporoča svoje

veliko zalogo moke

iz parnih mlinov Schoeler & Co dvornih zalagateljev

v Ebenfurtu in na Dunaju

IVAN ŠIŠKOVIČ

trgovec v Kozini.

O priliki predstojećih selitev

nova delalnica in zaloga predmetov za razsvetljavo

Avrelj Mazzoli

TRST — Androna del Moro šte. 15, I. nadstr. — TRST

ki ima sprejemališče naročb v st. mirodilnici Haberja, nasl. Barriera vecchia št. 26. Telefon 461.
sprejema po najugodnejših cenah prekladanje vsakovrstnih svetilk, napeljavo plina v nove prostore, kakor tudi čiščenje in popraviljanje svetilk.

Velika zaloga in izbor lir, svetilk, tulipanov, balonov itd.

Izključni zastopnik in zalagatelj dobrih znanih novih angleških mrežic iz čiste žide in dvojnini šivom ter ojačene z nišlastim pokrovom: komad po 50 st. — Sprejema mesečne naročbe v javnih prostorih in družinah z brezplačnim čiščenjem. — Sprejema vsakovrstne popolne naprave na mesečne obroke. — Dela se izvrše takoj in pod osebnim nadzorstvom lastnika.

Predmeti in cene brez vsake konkurence.

Tovarniška zaloga svilnetega blaga

„Alla città di Sione“

Trst — Borzni trg šte. 3. — Trst

Lyon, Rue de la Republique 8.

za jesenski in zimski čas

je došla svilenina vseh vrst, novost v jopicah in oblekah kakor tudi mična novost v pristnem angleškem modnem baržumu za jopice.

Specijaliteta: **svila v dvojni širokosti, gladka ali v risanju.**

V zalogi se nahajajoči se ostanki za poletno sezijo, se prodajo po jako znižanih cenah.

Prodaja se na debelo in drobno po tovarniških cenah.

Vzorec se razpošiljajo na deželo na zahtevo brezplačno.

Razprodajalci imajo ugodnosti.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Podružnica v Celovcu.

Kupuje in prodaja

vsu vrste rent, zastavnih pisem, priporočil, komunalnih obilgacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promene izdaja k vsakemu šrobanju.

Polno vplačani akcijski kapital K 1.000.000

Zamenjava in eskomptuje
iskrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale
kapone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavočje.

Rakompt in inkasno mesto.

Daje predjume na vred. papirje.
Zavaruje srečke proti kurzn!

Izgubi

Kor-na narodila.

Podružnica v Spljetu

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.